

Cuprins

ABREVIERI.....	5
----------------	---

CAPITOLUL I.

ASPECTE GENERALE CU PRIVIRE LA PROCESUL

PENAL ȘI DREPTUL PROCESUAL PENAL..... 13

Secțiunea I. Procesul penal, mijloc de realizare a justiției penale ... 13

§1. Justiția penală și activitatea judiciară în materie penală..... 13

1.1. Justiția penală..... 13

1.2. Activitatea judiciară în materie penală 15

§2. Noțiunea, elementele definiției, scopul și rolul educativ ale procesului penal 16

2.1. Noțiunea și elementele definiției 16

2.2. Scopul și rolul educativ al procesului penal 18

§3. Fazele procesului penal 19

Secțiunea a II-a. Dreptul procesual penal, ramură distinctă de drept..... 23

§1. Noțiunea de drept procesual penal 23

§2. Obiectul și sarcinile dreptului procesual penal 23

§3. Legăturile dreptului procesual penal cu alte ramuri de drept 24

§4. Faptele și raporturile juridice procesual penale..... 27

4.1. Faptele juridice procesual penale..... 27

4.2. Noțiunea, elementele și trăsăturile raporturilor juridice procesual penale 28

4.2.1. Noțiunea de raport juridic procesual penal..... 28

4.2.2. Elementele raporturilor juridice procesuale 29

4.2.3. Trăsăturile raporturilor juridice procesual penale..... 30

Secțiunea a III-a. Știința dreptului procesual penal 30

§1. Noțiunea, obiectul și metodele științei dreptului procesual penal..... 30

1.1. Noțiunea și obiectul științei dreptului procesual penal..... 30

1.2. Metodele științei dreptului procesual penal	31
1.3. Sarcinile științei dreptului procesual român	32
§2. Legăturile științei dreptului procesual penal cu alte științe auxiliare ale dreptului	32
Secțiunea a IV-a. Izvoarele dreptului procesual penal român	33
§1. Noțiunea de izvor al dreptului procesual penal	33
§2. Norme juridice în vigoare, izvoare de drept procesual penal	34
Secțiunea a V-a. Interpretarea normelor de drept procesual penal	40
§1. Aspecte generale	40
§2. Felul interpretării normelor juridice procesual penale	41
Secțiunea a VI-a. Aplicarea normelor de drept procesual penal în spațiu și în timp	43
§1. Aplicarea normelor procesual penale în spațiu	43
1.1. Considerații generale	43
1.2. Excepții de la principiul teritorialității legii procesual penale române	44
§2. Aplicarea normelor procesual penale în timp	46
2.1. Aspecte generale	46
2.2. Principiul activității legii procesual penale române	47
2.3. Situațiile tranzitorii și dispozițiile tranzitorii	47

CAPITOLUL II

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI

PENAL ÎN ROMÂNIA

Secțiunea I. Noțiunea și sistemul principiilor fundamentale

§1. Noțiunea de principiu fundamental

§2. Sistemul principiilor fundamentale ale procesului penal român

Secțiunea a II-a. Conținutul principiilor fundamentale ale procesului penal român

§1. Legalitatea procesului penal

§2. Oficialitatea procesului penal

2.1. Aspecte preliminare

2.2. Imunitățile de jurisdicție ale Președintelui României, senatorilor, deputaților și membrilor Guvernului

2.3. Imunitățile jurisdicționale diplomatice și consulare	57
2.4. Imunități jurisdicționale aplicabile magistraților	58
2.5. Realitatea legii penale	58
2.6. Dorința exprimată de guvernul statului străin.....	59
2.7. Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate	59
2.8. Infrațiuni contra capacității de apărare a României	59
2.9. Plângerea prealabilă	59
2.10. Infrațiunea de seducție	60
§3. Aflarea adevărului	61
§4. Rolul activ	63
§5. Garantarea libertății persoanei	65
§6. Respectarea demnității umane.....	66
§7. Prezumția de nevinovăție	68
§8. Garantarea dreptului de apărare	69
§9. Limba în care se desfășoară procesul penal. Dreptul la interpret	72
§10. Egalitatea persoanelor în procesul penal	76
§11. Operativitatea în procesul penal.....	78

CAPITOLUL III

PARTICIPANȚII ÎN PROCESUL PENAL.....	80
Secțiunea I. Noțiunea de participanți în procesul penal	80
Secțiunea a II-a. Organele judiciare	82
§1. Instanțele judecătorești	82
1.1. Considerații preliminare	82
1.2. Structura sistemului instanțelor judecătorești	84
1.3. Conducerea instanțelor de judecată	87
1.4. Compunerea instanțelor (completelor) de judecată	88
1.5. Corpul magistraților	91
§2. Ministerul Public	95
2.1. Considerații preliminare. Principiile ce stau la baza activității Ministerului Public	95
2.2. Organizarea și atribuțiile Ministerului Public.....	98
2.2.1. Organizarea Ministerului Public.....	98
2.2.2. Atribuțiile Ministerului Public	100

§3. Organele de cercetare penală	100
3.1. Aspecte cu privire la organizarea și funcționarea organelor de cercetare penală	100
3.2. Rolul și sarcinile organelor de cercetare penală în cadrul procesului penal	104
Secțiunea a III-a. Succesorii, reprezentanții și substituții procesuali.....	104
§1. Considerații preliminare	104
§2. Succesorii	105
§3. Reprezentanții	106
§4. Substituții procesuali.....	109
Secțiunea a IV-a. Părțile în procesul penal.....	110
§1. Noțiunea de părți în procesul penal.....	110
§2 Făptuitorul și învinuitul.....	112
2.1. Considerații preliminare	112
2.2. Făptuitorul.....	112
2.3. Învinuitul.....	113
§3. Inculpatul	113
§4. Partea vătămată	115
§5. Partea civilă.....	117
§6. Partea responsabilă civilmente	120
Secțiunea a V-a. Apărătorul	123
§1. Noțiunea de apărare.....	123
§2. Calitatea de apărător în procesul penal	124
§3. Asistența juridică.....	127

CAPITOLUL IV

ACȚIUNEA PENALĂ ȘI ACȚIUNEA CIVILĂ ÎN PROCESUL PENAL.....

Secțiunea I. Noțiuni generale privind acțiunile în procesul penal	132
§1 Noțiunea de acțiune în justiție.....	132
§2 Dreptul la acțiune și cererea în justiție	133
§3 Factorii acțiunii	134
§4 Acțiunile ce se pot exercita în procesul penal	135
Secțiunea a II-a. Acțiunea penală	136

§1 Noțiunea, obiectul și subiecții acțiunii penale.....	136
1.1. Noțiunea de acțiune penală.....	136
1.2. Obiectul acțiunii penale.....	137
1.3. Subiecții acțiunii penale.....	138
§2. Trăsăturile acțiunii penale.....	139
§3. Momentele acțiunii penale.....	142
3.1. Considerații preliminare.....	142
3.2. Punerea în mișcare a acțiunii penale.....	143
3.3. Exercițarea acțiunii penale.....	148
3.4. Stingerea și epuizarea acțiunii penale.....	149
3.4.1. Considerații prealabile.....	149
3.4.2. Cazurile în care acțiunea penală este lipsită de temei.....	150
3.4.3. Cazurile în care acțiunea penală poate fi exercitată numai în anumite condiții sau este lipsită de obiect.....	154
Secțiunea a III-a. Acțiunea civilă.....	163
§1. Noțiunea și trăsăturile specifice acțiunii civile.....	163
1.1. Noțiunea de acțiune civilă în justiție.....	163
1.2. Noțiunea de acțiune civilă în procesul penal.....	163
1.3. Trăsăturile specifice acțiunii civile.....	164
1.3.1. Acțiunea civilă este disponibilă.....	164
1.3.2. Acțiunea civilă este accesorie acțiunii penale.....	166
1.3.3. Acțiunea civilă este divizibilă.....	166
1.3.4. Acțiunea civilă nu este individuală.....	166
§2. Obiectul acțiunii civile în procesul penal.....	167
2.1. Considerații preliminare.....	167
2.2. Repararea în natură a pagubei cauzate prin infracțiune.....	167
2.2.1. Prin restituirea lucrurilor.....	167
2.2.2. Prin restabilirea situației anterioare.....	168
2.2.3. Prin desființarea totală sau parțială a unui înscriș.....	168
2.2.4. Prin orice alt mijloc de reparare în natură.....	169
2.3. Repararea pagubei prin plata unei despăgubiri bănești.....	169

2.4. Problema reparării daunelor morale.....	169
§3. Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile	172
§4. Subiecții acțiunii civile în procesul penal	173
§5. Condițiile necesare pentru exercitarea acțiunii civile în cadrul procesului penal	174
5.1. Considerații preliminare	174
5.2. Infrațiunea trebuie să producă un prejudiciu material sau moral.....	174
5.3. Între infrațiunea săvârșită și paguba reclamată să existe un raport de cauzalitate.....	175
5.4. Prejudiciul să fie cert	176
5.5. Prejudiciul să nu fi fost reparat	177
5.6. Să existe o manifestare de voință din partea celui vătămat în legătură cu dezdăunarea lui	177
§6. Exercițarea acțiunii civile.....	178
6.1. Considerații preliminare	178
6.2. Dreptul de opțiune în exercitarea acțiunii civile	178
6.3. Punerea în mișcare și exercitarea acțiunii civile la instanța penală	180
6.3.1. Considerații preliminare	180
6.3.2. Punerea în mișcare și exercitarea acțiunii civile de către persoana vătămată, respectiv partea civilă	181
6.3.3. Pornirea și exercitarea acțiunii civile din oficiu	182
6.4. Rezolvarea acțiunii civile în cadrul procesului penal	183
6.4.1. Considerații preliminare	183
6.4.2. Instanța soluționează acțiunea civilă prin admitere în total sau în parte	184
6.4.3. Instanța soluționează acțiunea civilă prin respingere	185
6.4.4. Instanța nu soluționează acțiunea civilă	185
6.4.5. Rezolvarea separată a acțiunii civile de către instanța penală (disjungerea acțiunii civile)	186
§7. Raportul dintre acțiunea penală și acțiunea civilă.....	187

CAPITOLUL V

COMPETENȚA ÎN MATERIE PENALĂ	189
Secțiunea I. Noțiunea, importanța și formele competenței.....	189
§1. Noțiunea de competență.....	189
§2. Importanța competenței.....	190
§3. Formele competenței penale	190
3.1. Considerații preliminare	190
3.2. Formele fundamentale ale competenței	192
3.2.1. Competența funcțională (ratione officii)	192
3.2.2. Competența materială (ratione materiae)	193
3.2.3. Competența teritorială (ratione loci).....	194
3.3. Formele subsidiare ale competenței.....	199
3.3.1. Competența personală (ratione personae).....	199
3.3.1. Competența specială.....	201
Secțiunea a II-a. Competența instanțelor judecătorești.....	202
§1. Considerații preliminare.....	202
§2. Competența instanțelor penale civile	202
2.1. Competența judecătoreiei (art. 25 C. pr. pen.).....	202
2.2. Competența tribunalului (art. 27 C. pr. pen.).....	205
2.3. Competența curții de apel (art. 28 ¹ C. pr. pen.)	207
§3. Competența instanțelor penale militare.....	210
3.1. Competența tribunalului militar (art. 26 C. pr. pen.)	210
3.2. Competența tribunalului militar teritorial (art. 28 C. pr. pen.).....	211
3.3. Competența Curții Militare de Apel (art. 28 ² C. pr. pen.)	212
§4. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție (art. 29 C. pr. pen.).....	213
Secțiunea a III-a. Instituții legate de competența în materie penală.....	215
§1. Prorogarea de competență.....	215
1.1. Considerații preliminare	215
1.2. Conexitatea și indivizibilitatea.....	217
1.2.1. Conexitatea	217
1.2.2. Indivizibilitatea.....	218
1.2.3. Reunirea cauzelor în caz de conexitate ori indivizibilitatea.....	219

1.2.4. Disjungerea cauzelor în caz de conexitate ori indivizibilitate.....	220
1.3. Chestiunile prealabile	220
1.4. Schimbarea încadrării juridice și schimbarea calificării faptei.....	221
1.4.1. Schimbarea încadrării juridice a faptei.....	221
1.4.2. Schimbarea calificării faptei.....	222
§2. Incompatibilitatea.....	222
2.1. Considerații preliminare	222
2.2. Cazurile de incompatibilitate.....	223
2.2.1. Incompatibilitatea judecătorilor.....	223
2.2.2. Incompatibilitatea procurorilor.....	225
2.2.3. Incompatibilitatea organelor de cercetare penală, a magistraților asistenți și a grefierului de ședință.....	226
2.2.4. Incompatibilitatea expertului și a interpretului.....	227
2.3. Remediile procesuale ale incompatibilității.....	227
2.3.1. Abținerea	227
2.3.2. Recuzarea	229
§3. Strămutarea	230
3.1. Considerații preliminare	230
3.2. Procedura strămutării.....	231
§4. Desemnarea alte instanțe pentru judecarea cauzei	233
§5. Rezolvarea unor incidente de competență.....	234
5.1. Considerații preliminare	234
5.2. Declinarea de competență.....	235
5.3. Conflictul de competență.....	235
5.4. Excepțiile de necompetență	237

CAPITOLUL VI

PROBAȚIUNEA ÎN PROCESUL PENAL.....238

Secțiunea I. Probele în procesul penal.....238

§1. Noțiunea, importanța și clasificarea probelor

1.1. Noțiune

1.2. Importanța probelor

1.3. Clasificarea probelor.....

1.3.1. Considerații preliminare	242
1.3.2. Probe în acuzare și probe în apărare	243
1.3.3. Probe imediate și probe mediate	244
1.3.4. Probe directe și probe indirecte	244
§2. Obiectul probațiunii (<i>thema probandum</i>)	245
2.1. Noțiunea de obiect al probațiunii	245
2.2. Faptele și împrejurările care trebuie dovedite	247
2.3. Faptele și împrejurările care nu trebuie dovedite (dispensa de probă)	248
2.3.1. Considerații preliminare	248
2.3.2. Prezumțiile legale	248
2.3.3. Faptele evidente	249
2.3.4. Faptele notorii	249
2.3.5. Faptele necontestate	249
2.4. Faptele și împrejurările care pot forma obiectul probațiunii	250
2.4.1. Considerații preliminare	250
2.4.2. Faptele auxiliare	250
2.4.3. Faptele similare	251
2.4.4. Faptele negative determinate	251
2.5. Faptele și împrejurările care nu pot forma obiectul probațiunii	251
2.5.1. Considerații preliminare	251
2.5.2. Limitări legale ale obiectului probațiunii	252
2.5.3. Limitări ale obiectului probațiunii derivate din concepția noastră despre lume și societate	252
2.5.4. Faptele negative nedeterminate	252
§3. Cerințele probelor	253
3.1. Considerații preliminare	253
3.2. Admisibilitatea	253
3.3. Pertinența	254
3.4. Concludența	254
3.5. Utilitatea	255
§4. Sarcina probațiunii (<i>onus probandi</i>)	256
§5. Administrarea și aprecierea probelor	257
5.1. Administrarea probelor	257

5.2. Aprecierea probelor	259
Secțiunea a II-a. Mijloacele de probă în procesul penal.....	260
§1. Noțiunea și importanța mijloacelor de probă	260
1.1. Noțiune	260
1.2. Importanța mijloacelor de probă.....	261
§2. Declarațiile părților și ale martorilor	262
2.1. Declarațiile învinuitului sau ale inculpatului	262
2.1.1. Considerații preliminare	262
2.1.2. Procedura de obținere a declarațiilor învinuitului sau inculpatului.....	264
2.1.3. Valoarea probatorie a declarațiilor învinuitului sau inculpatului.....	268
2.2. Declarațiile părții vătămate, părții civile și ale părții responsabile civilmente.....	269
2.2.1. Considerații preliminare	269
2.2.2. Procedura de obținere a declarațiilor părții vătămate, părții civile și ale părții responsabile civilmente	271
2.2.3. Modalități speciale de ascultare a părții vătămate și a părții civile.....	271
2.2.4. Valoarea probatorie a declarațiilor părții vătămate, părții civile și ale părții responsabile civilmente	272
2.3. Declarațiile martorilor.....	273
2.3.1. Considerații preliminare	273
2.3.2. Persoane care nu pot fi ascultate ca martor	274
2.3.3. Persoane care nu sunt obligate să depună ca martor în procesul penal	275
2.3.4. Obligațiile martorilor.....	276
2.3.5. Drepturile martorilor	277
2.3.6. Procedura de ascultare a martorilor	278
2.3.7. Protecția martorilor în situații speciale.....	279
2.3.8. Valoarea probatorie a declarațiilor martorilor	282
2.4. Procedee speciale de ascultare a părților și a martorilor	283
2.4.1. Procedura confruntării	283

2.4.2. Folosirea interpreților	284
§3. Înscrierile și mijloacele materiale de probă	287
3.1. Înscrierile – mijloace de probă	287
3.1.1. Considerații preliminare	287
3.1.2. Procesul-verbal	289
3.1.3. Valoarea probatorie	291
3.2. Mijloacele materiale de probă	291
3.2.1. Considerații preliminare	291
3.2.2. Obiectele care pot constitui mijloace materiale de probă	292
3.2.3. Valoarea probatorie	292
3.3. Procedee de descoperire și de ridicare a înscrisurilor și a mijloacelor materiale de probă	293
3.3.1. Percheziția	293
3.3.2. Ridicarea de obiecte și înscrisuri	300
3.3.3. Cercetarea la fața locului	301
3.3.4. Reconstituirea	303
3.3.5. Martorii asistenți	305
§4. Interceptările și înregistrările audio sau video și fotografiile	306
4.1. Considerații preliminare	306
4.2. Procedura interceptărilor și înregistrărilor	307
4.3. Valoarea probatorie	312
§5. Constatările tehnico-științifice, constatările medico-legale și expertizele	312
5.1. Constatările tehnico-științifice	312
5.1.1. Considerații preliminare	312
5.1.2. Procedura de efectuare a constatărilor tehnico-științifice	313
5.1.3. Valoarea probatorie a constatărilor tehnico-științifice	314
5.2. Constatările medico-legale	315
5.2.1. Considerații preliminare	315
5.2.2. Procedura de efectuare a constatărilor medico-legale	316
5.2.3. Valoarea probatorie a constatărilor medico-legale	317

5.3. Expertizele	317
5.3.1. Considerații preliminare	317
5.3.2. Clasificarea expertizelor	318
5.3.3. Procedura expertizei	321
5.3.4. Valoarea probatorie a raportului de expertiză	325
§6. Administrarea probelor prin comisie rogatorie și delegare	326
6.1. Comisia rogatorie	326
6.2. Delegarea	327

CAPITOLUL VII

MĂSURILE PROCESUALE

Secțiunea I. Noțiunea, caracterizarea și clasificarea măsurilor procesuale	329
§1. Noțiunea de măsuri procesuale și caracterizarea lor	329
§2. Clasificarea măsurilor procesuale	331
Secțiunea a II-a. Măsurile preventive	332
§1. Considerații preliminare	332
1.1. Noțiunea de măsuri preventive și scopul acestora	332
1.2. Natura juridică a măsurilor preventive	333
1.3. Felurile măsurilor preventive	333
§2. Dispoziții generale privind măsurile preventive	334
2.1. Luarea măsurilor preventive	334
2.2. Înlocuirea măsurilor preventive	338
2.3. Revocarea măsurilor preventive	340
2.4. Încetarea de drept a măsurilor preventive	341
2.5. Căile de atac împotriva actelor prin care se dispune asupra luării, revocării sau încetării de drept a măsurilor preventive	343
2.5.1. Considerații preliminare	343
2.5.2. Plângerea împotriva ordonanței organului de cercetare penală sau a procurorului privind măsura reținerii (art. 140 ¹ C. pr. pen.)	343
2.5.3. Plângerea împotriva ordonanței procurorului privind obligarea de a nu părăsi localitatea și obligarea de a nu părăsi țara (art. 140 ² C. pr. pen.)	344

2.5.4. Calea de atac împotriva încheierii pronunțate de instanță în cursul urmăririi penale privind măsurile preventive (art. 140 ³ C. pr. pen.)	345
2.5.5. Calea de atac împotriva încheierii pronunțate de instanță în cursul judecății privind măsurile preventive (art. 141 C. pr. pen.)	347
§3. Analiza măsurilor preventive	348
3.1. Reținerea	348
3.2. Obligarea de a nu părăsi localitatea	351
3.3. Obligarea de a nu părăsi țara.....	354
3.4. Arestarea preventivă	355
3.4.1. Considerații preliminare	355
3.4.2. Arestarea preventivă a învinuitului.....	355
3.4.3. Arestarea preventivă a inculpatului	359
3.4.4. Dispoziții speciale pentru minori.....	368
§4. Liberarea provizorie	370
4.1. Considerații preliminare	370
4.2. Liberarea provizorie sub control judiciar.....	372
4.3. Liberarea provizorie pe cauțiune	374
4.4. Procedura liberării provizorii sub control judiciar și pe cauțiune	377
4.5. Căi de atac.....	381
4.6. Revocarea liberării provizorii	382
Secțiunea a III-a. Alte măsuri procesuale	383
§1. Măsurile de ocrotire și de siguranță	383
1.1. Luarea măsurilor de ocrotire.....	383
1.2. Luarea măsurilor de siguranță.....	385
§2. Măsurile asigurătorii	388
2.1. Considerații preliminare	388
2.2. Sechestrul penal propriu-zis.....	392
2.3. Inscripția ipotecară.....	397
2.4. Poprirea.....	397
2.5. Contestarea măsurilor asigurătorii	398
§3. Restituirea lucrurilor	399
§4. Restabilirea situației anterioare	400

CAPITOLUL VIII**ACTELE PROCESUALE ȘI PROCEDURALE COMUNE... 402**

Secțiunea I. Noțiunea și clasificarea actelor procesuale și procedurale	402
§1. Noțiunea de act procesual și act procedural	402
§2. Clasificarea actelor procesuale și procedurale	404
2.1. Considerații preliminare	404
2.2. Acte comune și acte speciale	404
2.3. Acte oficiale și acte neoficiale	404
2.4. Acte obligatorii și acte facultative	405
2.5. Acte materiale, orale și scrise	405
Secțiunea a II-a. Citarea, mandatul de aducere, comunicarea altor acte procedurale	406
§1. Citarea	406
1.1. Noțiune	406
1.2. Conținutul citației	407
1.3. Locul de citare	408
1.4. Înmânarea citației	410
§2. Comunicarea altor acte procedurale	413
§3. Mandatul de aducere	414
§4. Accesul la bazele electronice de date	416
Secțiunea a III-a. Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite	417
§1. Modificarea actelor procedurale	417
§2. Îndreptarea erorilor materiale	418
§3. Înlăturarea unor omisiuni vădite	418
Secțiunea a IV-a. Instituții legate de actele procesuale și procedurale	419
§1. Prezentare generală	419
§2. Termenele în procesul penal	419
2.1. Noțiune	419
2.2. Clasificarea termenelor	420
2.2.1. Considerații preliminare	420
2.2.2. Termene substanțiale și termene procedurale	420
2.2.3. Termenele pe ore, pe zile, pe luni, și pe ani	421
2.2.4. Termene legale și termene judiciare	423

2.2.5. Termene peremptorii, dilatorii și de recomandare	424
2.2.6. Termene de succesiune și termene de regresivitate	425
2.3. Calcularea termenelor	425
2.3.1. Considerații preliminare	425
2.3.2. Calcularea termenelor procedurale	425
2.3.3. Calcularea termenelor substanțiale	426
2.4. Acte considerate ca făcute în termen	427
§3. Sancțiuni procedurale penale	428
3.1. Considerații preliminare	428
3.2. Inadmisibilitatea	428
3.3. Decăderea	429
3.4. Inexistența	430
3.5. Nulitățile	430
3.5.1. Noțiuni	430
3.5.2. Clasificări	432
3.5.3. Efectele nulităților	435
§4. Cheltuielile judiciare și amenda judiciară	436
4.1. Cheltuielile judiciare	436
4.1.1. Noțiune	436
4.1.2. Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de condamnare	437
4.1.3. Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri	438
4.1.4. Plata cheltuielilor judiciare făcute de părți	440
4.2. Amenda judiciară	441